

Доброго дня! Тема уроку. Словосполучення з прийменниками в (у), при, за, із-за

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

ХІД УРОКУ

1. Робота з підручником (с.73-76)

Вивчення параграфу 21 «Словосполучення з прийменниками в (у), при, за, із-за».

Посилання на підручник:

<https://pidruchnyk.com.ua/394-ukrayinska-mova-zabolotniy-10-klas.html>

2. Лінгвістичне дослідження

- Заповніть другу та третю колонки таблиці.

Відмінки	Прийменники	Приклади
Родовий		
Давальний		
Знахідний		
Орудний		
Місцевий		

3. Творча робота

- Згадайте й запишіть по два фразеологізми з прийменниками в (у), при, за, із-за. Поясніть їхнє значення.

4. Складання пам'ятки

- Узагальніть відомості про вживання прийменників, склавши пам'ятку.

Зразок пам'ятки

Прийменник у вживається:	
1.	Між приголосними: <i>узяв у хлопця, пішов у кіно.</i>
2.	Перед приголосними на початку речення: <i>У кімнаті тихо.</i>
3.	Після паузи (розділового знака) перед приголосним: <i>Дитина — у плач.</i>
4.	Між голосним і приголосним та завжди перед в, ф, льв, св, тв, хв тощо: <i>виглянув у вікно; у хвилини тривоги; зайшла у своїй справі.</i>
Прийменник в уживається:	
1.	Між голосними: <i>прийшла в аптеку; бачила в озері.</i>

2. Перед голосним на початку речення: <i>В іншій ситуації. В озері купатися краще.</i>
3. Після голосного перед приголосним (крім в, ф, льв, св, хв та ін.): <i>зайшли в ліс; але: побачила у вікно.</i>
Уживання прийменників <i>з, із, зі (зо)</i>:
1. З уживається перед словом, що починається на голосний: <i>вийшов з автомобіля; узгодив з управлінням; вирішили з орендою приміщення.</i>
2. З уживається перед приголосним (крім с, ш): <i>одна з них мала вже приїхати; наш керівник — із Херсона; але: вийшов зі школи.</i>
3. Із уживається між приголосними (переважно з, с, ц, ч, ш, щ): <i>із сиром пироги; взяв із шафи; разом із часописом; приїхав із Сімферополя.</i>
4. Зі вживається перед сполученням приголосних, серед яких є з, с, ц, ч, ш, щ : <i>зустрівся зі старостами груп; виїхав зі Сходу; пізно прийшов зі школи.</i>
5. Зо (фонетичний варіант зі) уживається з числівниками два, три та займенником мною: <i>зустрівся зо (зі) мною; разів зо два.</i>

► На кожне правило наведіть власні приклади.

5. Самостійна робота

- *Поставте пропущені у, в.*

... дужках наведено ставки з урахуванням капіталізації; знайшов ... полі; взяли ... аптеці; зустріли ... Львові; бачила ... метро; ... мене їх немає; бачили ... очах; Я знаю: ... таких справах не завжди все й зрозумієш; кинула ... яр; зайшла ... воду; зайшли ... урочище; заніс ... дім; розмовляли ... кімнаті; прийшов ... гості; ... Угорщину поїхали; одягнувся ... святковий одяг; була ... садку; завжди ... твоєму столі; потонули ... хвилях; побачити ... Вінниці.

6. Практична робота

- *Поставте на місці крапок потрібний прийменник, поясніть, чим ви при цьому керувались.*

1. Стоїть гора високая, ... горою гай, зелений гай, густесенький, неначе справжній рай (*Л. Глібов*). 2. Там ... горі високій Рoste дерен широкий, А ... того дерена вийшла дівка молода (*Нар. творчість*). 3. Ой, не гудіть ... мною, голуби, не клопочіть молоді голови (*Нар. пісня*). 4. Ой, коню, мій коню, не грай ... мною, не неси мене ... чистому полю (*Нар. балада*).

Слова для довідок: під, на, з-під, наді, піді, по.

7. Творча робота

- Складіть речення, у яких би прийменники з — в (у), перед — після, під — над, до — після разом з іменниками, числівниками, займенниками виражали антонімічні відношення.

8. Граматична робота

- *Перепишіть речення, відповідно до змісту доберіть з дужок прийменник, поставте іменник чи займенник у потрібному відмінку. Свій вибір обґрунтуйте.*
- *Визначте відмінок, з яким уживається той чи той прийменник.*

1. І вітряк (із-за, з-за, зі) (гай) крилами махає, і дуб зелений, мов козак, (із, з, зі) (гай) вийшов та гуляє (понад, під, понад) (гора) (Т. Шевченко). 2. Пливи, косо, тихо (по, за) (вода), а я піду услід (по, за) (ти) (Нар. творчість). 3. (Над, наді) (я) ясні зорі (в, у, уві) (Десна) кинули вінки, і купальська синь прозора їх несе, немов роки (М. Стельмах). 4. (Над, наді, надо) (я) небес бірюза, (під, піді, підо) (я) шовкова трава. Здрастуй, земле, умита дощами (О. Підсуха).

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Вивчити правила §21.
« Словосполучення з прийменниками в (у), при, за, із-за »
2. Виконати вправу (249 с. 76).